

Social- og indenrigsminister Astrid Krag's talepapir

Anledning	Samråd Z og Æ
Dato / tid	14. maj kl. 13-14.30
Sted	Vær. 2-080
Talens varighed	15 minutter

Samrådsspørgsmål stillet af Anni Matthiesen (V)

Samrådsspørgsmål Z

Vil ministeren redegøre for sin holdning til obligatoriske driftsoverenskomster på herbergs- og krisecenterområdet?

Samrådsspørgsmål Æ

Hvad er ministerens holdning til at styrke Socialtilsynet, således at de i højere grad kan føre tilsyn med økonomien på herbergs- og krisecenterområdet og herigennem opnå mere gennemsigtighed i priserne på området?

Det talte ord gælder

[Indledning]

- Tak for ordet. Og tak for anledningen til at sætte lidt flere ord på det igangværende arbejde med at følge op på den del af sidste års økonomiaftale med KL, der handler om tilbud med det såkaldte selvmøderprincip på socialområdet: Dvs. herberger og kvindekrisecentre.
- Jeg er blevet stillet to spørgsmål, som jeg vil besvare enkeltvis.

[Samrådsspørgsmål Æ og ministerens holdning til obligatoriske driftsoverenskomster)

- Jeg bliver bedt om at redegøre for min holdning til obligatoriske driftsoverenskomster mellem kommuner og tilbud med selvmøderprincip.
- KL har blandt andet i deres nyhedsmagasin Danske Kommuner tilkendegivet, at særligt spørgsmålet om driftsoverenskomst er en prioritet, fordi de ønsker større styring med tilbuddene.

- Et ønske, som KL har været ret tydelige om, at de ønsker, indgår i en kommende aftale.
- Baggrunden for det ønske er også velkendt. Selvmøderprincippet betyder nemlig, at det er lederen af tilbuddet, der afgør, om en borger kan indskrives, samtidig med, at det er borgerens kommune, der betaler for opholdet.
- Desuden gælder, at man kan oprette sig som tilbud, hvis blot socialtilsynet godkender tilbuddet.
- Gennem krav om, at man skal have driftsoverenskomst, er det altså KL's ønske, at kommunerne får langt større indflydelse på oprettelsen af nye tilbud og på, hvordan de drives.
- Jeg vil gerne starte med at slå fast, at for regeringen er formålet med arbejdet langt bredere end styring og økonomi.
- For regeringen handler det om, hvordan vi bedst sikrer, at mennesker med et akut behov får den hjælp, de har behov

for. Både her og nu, men særligt til at komme videre i tilværelsen.

[Anerkender kommunernes udfordringer]

- Det står tydeligt i sidste års aftale, at der ikke skal gøres op med selvmøderprincippet.
- Det er der gode grunde til. Selvmøderprincippet er et centralt princip på socialområdet, når det gælder nogle af de allermest udsatte i vores samfund. Det sikrer nemlig, at man ikke skal forbi kommunekontoret, når man står uden tag over hovedet, eller når man er flygtet fra vold i hjemmet midt om natten.
- De mennesker, der tager ophold på et herberg, er alt for ofte mennesker, der mindst én gang er faldet hele vejen igennem systemets sikkerhedsnet. Derfor er det afgørende, at der altid er en åben dør til velfærdssamfundet for de allermest udsatte mennesker.
- Det samme gælder for dem, der har brug for at komme væk fra en potentiel livsfarlig situation og på et

kvindekrisecenter.

- Selvmøderprincippet er undtagelsen fra reglen om, at kommunerne visiterer til sociale tilbud.
- Og jeg vil gerne anerkende, at det ikke er uden udfordringer.
- Kommunerne skal på den ene side sikre, at borgerne får den hjælp, de har behov for. Og de har på den anden side begrænsede styringsmuligheder, når borgerne kan møde op på et herberg eller kvindekrisecenter uden forudgående visitation.
- Tilbuddene træffer også beslutning om, hvornår en borger udskrives.
- Og for herberger gælder desuden, at lederen kan bevillige efterforsorg, der skal støtte borgeren i overgangen til egen bolig. I praksis kan der være tale om længere støtteforløb.
- Samtidig fastsættes taksterne på tilbuddene på baggrund af tilbuddets driftsomkostninger, og kommunerne har derfor

også begrænset indflydelse i forhold til at kunne styre deres udgifter til ophold på tilbud omfattet af selvmøderprincippet. Udgifter, som kommunerne oplever, er steget de seneste år.

- Derfor anerkender jeg kommunernes ønske om mulighed for større grad af styring på området.

[Anerkender bekymringer blandt brugere og tilbud]

- Omvendt anerkender jeg også de bekymringer, der er blandt brugerorganisationer og tilbud for, at tvungne driftsoverenskomster kan føre til en udvikling med øget pres på både kvalitet og kapacitet.
- Og mindst lige så vigtig: En bekymring for, om der bliver færre pladser, når man akut har brug for en seng at sove i, og man oplever, at kommunen ikke står parat med andre tilbud.
- Og for, at voldsramte kvinder møder en lukket dør, fordi der ikke er nok ledige pladser.

- Når det er sagt, så er der også enighed på begge sider.
Bl.a. om, at man særligt bør bekymre sig om, at flere private opretter sig som tilbud på dette område alene med profit for øje.
- En bekymring, som regeringen deler til fulde, og som jeg vil komme ind på i besvarelsen af det andet spørgsmål.

[Regeringens ambitioner for ØA21-forhandlingerne]

- Vi har ikke nok viden, der understøtter de forskellige udsagn og oplevelser på begge sider.
- Vi ved dog, at alt for mange hjemløse bor alt for lang tid på herbergerne. Hvis vi for alvor skal nedbringe antallet af hjemløse, er der derfor behov for, at herbergerne i højere grad er en vej videre til egen bolig.
- Vi har også set en stigende efterspørgsel på pladser på kvindekrisecentrene. Det er baggrunden for, at regeringen sammen med finanslovspartierne har afsat 55 mio. kr. i år og derefter 75 mio. kr. årligt til bl.a. flere varige pladser.

- Regeringens afsæt for de kommende forhandlinger om en økonomiaftale står således klart: Der skal være det fornødne udbud af tilbud med det selvmøderprincip, som vi kender i dag, i hele landet, så udsatte mennesker kan få ophold, når der er brug for det.
- Derudover er det afgørende for regeringen, at vi sikrer et godt samarbejde mellem tilbud og kommuner om indsatsen til borgeren, så et ophold er et skridt på vejen til et liv uden vold og en selvstændig tilværelse i egen bolig.
- For regeringen starter det med mere klare regler for ansvarsfordelingen mellem tilbud og kommune, større gennemsigtighed i indsatsen og dermed taksterne og et bedre samarbejde om borgerne.
- Spørgsmålet om driftsoverenskomster vil indgå i forhandlingerne med KL på lige fod med andre forslag fra både KL og andre aktører.
- De forhandlinger tager vi hul på inden længe, og jeg vil blot understrege, at regeringen på ingen måde har i sinde at begrænse hverken kapacitet, kvalitet eller medvirke til en afspecialisering af området.

- Og jeg vil tilføje, at regeringens ambitioner på hjemløseområdet rækker ud over en kommende aftalte om tilbud med selvmøderprincip, og er en større opgave, der skal løses henover de næste år. Lad mig i denne sammenhæng give det et par ord med på vejen.

[Regeringens ambitioner]

- Vi har set en stigning i antallet af hjemløse de seneste 10 år, hvor samfundet generelt set er blevet rigere og rigere. Det er under al kritik.
- Regeringen arbejder derfor for, at vi i Danmark i de kommende år for alvor får implementeret en tilgang til hjemløshed, der går på to ben: At hjemløse får en permanent bolig, og at hjemløse får den nødvendige og vidensbaserede støtte. Med andre ord Housing First.
- Det er en tilgang, der forudsætter, at der er de nødvendige boliger. Det vil jeg samarbejde med boligministeren om.
- Det forudsætter også, at vi går differentieret til løsningerne på området, fordi der kan være stor forskel på behovet for

boligløsning og støtte blandt fx unge og ældre hjemløse.

- Samme ambitioner gør sig gældende for indsatsen til de tusindvis af mennesker, som årligt bliver udsat for vold i nære relationer.
- Vi skal både blive bedre til at forebygge og sætte tidligt ind mod vold, ligesom vi skal sikre, at der er plads og hjælp af høj kvalitet til dem, der ender med at tage flugten fra hjemmet.
- Med finanslovsaftalen for 2020 har vi sammen med partierne bag finansloven taget et stort skridt på området ved blandt andet at sætte midler af til flere pladser på kvindekrisecentrene. Og sikret permanent finansiering til de ambulante tilbud.
- Det bør derfor stå klart, at regeringen ikke går til forhandlingerne om en kommende økonomiaftale med det formål at presse hverken kapacitet eller kvalitet på området.

- Tværtimod handler det om, at tilbud og kommuner sammen har gode betingelser for at lykkes med indsatsen på både hjemløseområdet og på området for voldsudsatte kvinder.

[Samrådsspørgsmål Æ om ministerens holdning til at styrke det økonomiske tilsyn med herberger og kvindekrisecentre]

- I det andet samrådsspørgsmål, spørgsmål Æ, bliver jeg spurgt, hvad min holdning er til at styrke socialtilsynet, så de i højere grad kan føre tilsyn med økonomien på herbergs- og krisecenterområdet og herigennem opnå mere gennemsigtighed i priserne.
- Jeg vil starte med igen understrege, at det allervigtigste for mig er, at borgerne får den bedst mulige hjælp og støtte, og at de bliver mødt af den faglighed og kvalitet, som passer til deres behov. Det gælder på tilbud omfattet af selvmøderprincippet, lige som det gælder på alle andre tilbud. Og her spiller socialtilsynet en vigtig rolle.

[Socialtilsynets økonomiske tilsyn]

- Men udover, at der skal være styr på kvaliteten, skal der i ligeså høj grad være styr på, hvordan tilbuddene anvender

offentlige midler.

- Midlerne skal anvendes forsvarligt, så vi får så meget velfærd som muligt til så mange mennesker som muligt, for de mange skatte kroner, der går til det sociale område.
- Derfor skal der være nogle faste rammer for tilbuddenes økonomiske forhold og et effektivt tilsyn med, at rammer og regler respekteres.
- Det økonomiske tilsyn skal sikre, at midlerne anvendes til gavn for borgerne, at der er den nødvendige gennemsigtighed i tilbuddenes økonomi, og at det enkelte tilbuds økonomi giver mulighed for en indsats over for borgerne af den nødvendige kvalitet.
- Socialtilsynet fører det økonomiske tilsyn på baggrund af oplysninger fra budget, årsrapport og for private tilbud også regnskaber. Alt dette indgår i en vurdering af, om organisering, ledelse og økonomi medvirker til, at tilbuddet har den fornødne kvalitet og økonomiske bæredygtighed.

- Private tilbud, som indgår i en koncern eller en koncernlignende konstruktion, skal derudover udarbejde en koncernnote, hvor bl.a. pengestrømmene mellem koncernens enkelte enheder skal fremgå.
- Socialtilsynet skal desuden forholde sig til husleje, bestyrelsesvederlag m.v. og betalinger mellem enheder i private koncerner og lignende.
- Det økonomiske tilsyn føres ens for alle tilbud, også for herberger og kvindekrisecentre, uanset om de er private eller offentlige, og uanset om et privat tilbud har driftsoverenskomst med en kommune.

[Styrkelse af socialtilsynet]

- Socialtilsynet fører altså allerede et ret indgående økonomisk tilsyn, men vi ser desværre stadig eksempler på, at offentlige midler ikke udelukkende anvendes til give udsatte børn, unge og voksne den bedst mulige hjælp og støtte, men i stedet bliver brugt uforsvarligt, og i nogle tilfælde endda ender som store overskud i ejernes egne lommer.

- Det skal vi selvfølgelig have sat en stopper for.
- Hvis vi skal have sikkerhed for, at de offentlige midler først og fremmest går til en kvalificeret indsats for samfundets svageste, forudsætter det bl.a. et aktivt og effektivt socialtilsyn.
- Derfor er jeg i gang med at se bredt på, hvordan vi kan styrke det økonomiske tilsyn med sociale tilbud. Der er blandt andet brug for at finde ud af, hvordan vi bedst kan sikre socialtilsynet bedre indblik i tilbuddenes økonomi og bedre økonomisk gennemsigtighed generelt.
- Det arbejde kommer også til at omfatte tilbud med selvmøderprincip, som er emnet for dagens samråd.
- Tak for ordet.